משניות מבוארות

מסכת זבחים פרק ח

אמר רבי אליעזר מה אם חטאת שאין מוּעלין בה כְּשֶׁהקריבה לשמה שֶׁהֲרֵי מַאֲכָלָן לכהנים אם שמה מועלין בה, עולה שמועלין בה לשמה כְּשֶׁשִּׁנָּה את שמה אינו דין שיִמָּעֲלוּ בה. אמר לו רבי יהושע לא תלמד מזה, אם אמרתָ בחטאת ששנה את שמה לשם עולה שמועלין בה.

אמר רבי אליעזר, מה אם חטאת שאין מוּעלין בה לשמה, כְּשֶׁשִּׁנָּה את שמה, מועלין בה לשמה, כְּשֶׁשִּׁנָּה את שמה, אינו דין שיִמָּעֲלוּ בה. אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרתָ בחטאת ששנה את שמה לשם עולה שכן שנה את שמה לדבר שיש בו מעילה, תאמר בעולה ששנה את שמה לשם חטאת שכן שנה את שמה לדבר שאין בו מעילה. אמר לו רבי אליעזר, והרי קדשי קדשים שֶׁשִּׁחְטָן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים, דהיינו לשם שלמים יוכיחו, שכן שנה את שמו מעילה. אמר לו רבי יהושע, לא תלמד מִכָּאן, אם אמרתָ בקדשי קדשים שֶׁשִּׁחְטָן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים שמועלין בה שכן שנה את שמן לדבר שאין בו מעילה, ומועלין בה, אף אתה אל תתמה על הִעולה, שאף על פי ששנה את שמה לדבר שיש בו מעילה הדין שיִמָּעֲלוּ בה. אמר לו רבי יהושע לא תלמד מִכָּאן, אם אמרתָ בקדשי קדשים שֶׁשִּׁחְטָן בדרום ושחטן לשם קדשים קלים, שכן שנה את שמה לדבר שאין בו מעילה, תאמר בעולה ששנה את שמה לדבר שכלו התר: **ה** מלק במטאל או בלילה, שחט חלין בבפנים, וקדשים בחוץ, אינן במטמאים בבית הבליעה. מלק בסכין, מלק חלין בבפנים, וקדשים בחוץ, תורין שלא הגיע זמנן, ובני יונה שעבר זמנן, שיבש בפה ושנסמית עינה, ושנקטעה רגלה. מטמא בבית הבליעה. זה הכלל, כל שהיה בסולת בקדש, אינה מטמאה בבית הבליעה. לא היה בסולת בקדש, מטמאה בבית הבליעה [וכל הפסולים שמלקה, מליקתן בסולת, ואינן מטמאות בבית הבליעה]: **ו** מלק ונמצא טרפה, רבי מאיר אומר, אינה מטמאה בבית הבליעה. רבי יהודה אומר, מטמאה בבית הבליעה. אמר רבי מאיר, מה אם נבלת בהמה שהיא מטמאה במגע ובמשא, שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה. נבלת העוף שאינה מטמאה במגע ובמשא, אינו דין שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה. מה מצינו בשחיטתה שהיא מכשרתה באכילה, ומטהרת את טרפתה מטמאתה, אף מליקתה שהיא מכשרתה באכילה, תטהר את טרפתה מטמאתה. רבי יוסי אומר, דיה שתהלך המנה שהרגה בנבלת בהמה שחיטתה מטהרתה מידי נבלה. אבל לא מליקתה מטהרתה מידי נבלה, דיה לבא מן הדין להיות כנדון, כיון דלאיסורא מבהמה. וזה כאן שלש מחלוקות, רבי מאיר סובר בין שחיטה ובין מליקה מוציאין מידי נבלה, רבי יהודה סובר בין שחיטה ובין מליקה בעוף אין מוציאין בעוף מידי נבלה, ורבי יוסי סבר מליקה לא מהני.

פרק ח א) כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות שמניחין אותם במקום סגור עד שיימותו מאליהן אז שנתערבו בשור הנסקל מפרש בגמרא דהיינו שנתערבו אחד מאלו שאסורים בהנאה בהרבה זבחים, ואין תקנה שיכל בהם מום, דלא בטלו אפילו נתערבו אחת מן האסורין בהנאה ברבוא בעשר אלף זבחים, יָמוּתוּ כלם דבעלי חיים דאיסורא ולא בטלי אפילו באלף, ואם נתערבו שור של קרבן בשור שנעבדה בו עבודה דהיינו אז בשור שהמית את האדם על פי עד אחד שאינו אסור להזדיות, או על פי הבעלים שקבא לבית דין והודו שהשור שלקח המית האדם דפסוי מסקילה, דמודה בקנס הוא, אבל אסורים להקרבה, מתכתיב (ויקרא א, ב) "ומן הבקר" להוציא שור הנוגח, וכן אם נתערבו בורבוע ובנרבע על ידי אדם ואין שם רב עד אחד שאין אז השור נסקל, ואסור למזבח דכתיב (שם) "מן הבהמה" להוציא את הרובע ואת הנרבע, ובמקצה שנתפרשו לקרבן לעבודה זרה, דכתיב (שם) "מן הצאן" להוציא המקצה, ובעבד שעשו אותו לעבודה זרה והשתחוה לו, דכתיב (שם) "מן הבקר" להוציא העבד, ובאתנן זונה במחיר כלב, דכתיב (דברים כג, יט) "לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה׳ אלהיך", ולכל אלו אסורין להקרבה ולהדיוט מתרים.

ז׳ אייר

מסכת זבחים פרק ח

(ויקרא כב, כז) "שור או כשב" פרט לכלאים, ובטרפה כגון שנתערבה בהמה שהיא דרוסה מן זאב בבהמה שהיא כקובת קוץ שאין נכר ביניהם, וביוצא דופן בהמה שנולדה מן הדופן, דכתיב (שם) "כי יולד" פרט לולד אסור לשחטן שמא של

ובבלאים הנולד מתיש ורחל, דכתיב (ויקרא כב, כז) "שור או כשב" פרט לכלאים, ובטרפה כגון שנתערבה בהמה שהיא דרוסה מן זאב בבהמה שהיא כקובת קוץ שאין נכר ביניהם, וביוצא דופן בהמה שנולדה מן הדופן, דכתיב (שם) "כי יולד" פרט לולד אסור לשחטן שמא של

זבח הן, והשוחטו קדשים בחוץ חייב מיתה, ולהקריבן אי אפשר דפסולין הם, ירעו בשדה עד שיסתאבו לא שיסקל בהם מום ומיפרו, ויביא בדמי הנפה שבהן מאותו המין שהיה הקרבן, דהיינו אם הזבח שנתערב היה עולה, יביא בדמי הנפה שבהן שבהן בשוויי בהבהמה שהיא שוה יותר, עולה, ואם חטאת, יביא חטאת, ויקח דמי הנפה שבכלן ויאמר כל מקום שיש הנפה שבהן והוא המעולה על המעות הללו. נתערב זבח בחלין תמימים בלא מום, שראוי להקרבה, ימכרו חלין לצרכי אותו המין ומנצאו כלן קדושין לאותו המין שהיה הקרבן, ותקנתו שיקריב כל אחד לשם בעלים הבהמה שהיא הקרבן בדמיו בתמשיך ב. **ב)** קדשים שנתערבו בקדשים אם בתערב בין במינו חטאת בחטאת אל שלמים בשלמים, זה יקרב לשם מי שהוא, וזה יקרב לשם מי שהוא, לא יזיכיר שם בעלים בדי שלא יבוא להקריב שלא לשמו, ודבר זה מועיל רק בקרבן נשים, דקרבן אנשים צריך סמיכה, שנתערבו בקדשים מין בשאינו מינו דאי אפשר להקריבן שחלוקין בתמתן דמים או בהקטרה או באכילה, ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי הנפה שבהן מאותו המין, יקח דמי הנפה ויאמר כל מקום שהן מעות עולה יהיו מחללין על זה, ובדמי הנפה שבהן מאותו המין, ויפסיד המותר מביאו, דהיינו שיוסיף עוד מעות עוד שיעור יפה שבהן שיהא לו לקנות עוד בהמה נאה לקרבן השני, שאם מכר אחד בשתי דינר בדינר ביא עוד דינר מביאו ויקרבם כל קרבן בשווי שתי דינר. נתערבו זבחים, כגון עולה בבכור לכהנים, המעשר לבעלים, ירעו עד שיסתאבו ויפסלו מום, הבכור לכהנים, המעשר לבעלים, ויביא בדמי הנפה שבהן ויאמר כל מקום שהוא הזבח, יתחלף לי בלא יד, ומתרין לאכלן ובלבד שלא יטמרם מום הקלעים לזכרי כהנה ליום ולילה, ובדמי הזבח יביא ממין הזבח. הכל כל מיני קדשים אפשר שיהיו מעורבים, חוץ מן החטאת ומן האשם, דחטאת אינו נכר לזכות איל, והאשם לעולם הוא איל, ואפילו אשם מעורב ואשם נזיר שהם באין מן הבכשבים, הן צריכים להיות זכרים, והחטאת לעולם נקבה, חטאת ועולה מתערבים, שעיר נשיא שהוא זכר בשעיר עולת נדבה, וכל שעיר חטאת ושלמים שהכל קרב לשם חטאת ביום ובקנות, איל של עולת נדבה יכול להתערב עם אשם שגם הן בא איל. **ג)** אשם שנתערב בשלמים, ירעו עד שיסתאבו, אף על פי שמתן דמן של אשם ושלמים שוה, כדמפרש לקמן, ויש שאין גורסין ירעו עד שיסתאבו, רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון כאשם, וכל אחד לשם מה שהוא, דשלמים שחיטתן בכל מקום בעזרה, ויאכלו כחמור שבהן, דהיינו כאשם שנאכלין לפנים מן המקלעים לזכרי כהנה ליום ולילה ולא כשלמים שנאכלים בכל העיר לכל אדם לשני ימים ולילה, אמרו לו חכמים לרבי שמעון אין מביאין קדשים לבית הפסול, דכיון שאתה ממעט בכלכולהן שאין שם אכלן לכהנים, ואתה ממעט במקום ובזמן אכילתן דאכולהן, שהאשם נאכל ליום ולילה ולפנים

מוצאיהן מידי נבלה: **ו)** מלק ונמצא טרפה שאסורה בהקרבה רבי מאיר אומר אינה מטמאה בבית הבליעה דמליקתה מטהרתתה מידי נבלה, רבי יהודה אומר מטמאה בבית הבליעה דסובר דלא מהני מליקה בקדשים להוציאה מידי נבלה אם היא טרפה, אמר רבי מאיר והלא קל וחומר הוא מה אם נבלת בהמה שהיא מטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה, דלקמן מתכתיב (ויקרא שם, לט) "כי יגמוד מן הבהמה" מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה, איינה מטמאה, ואיזו זו טרפה ששחטה, נבלת העוף שאינה מטמאה במגע ובמשא אלא באכילה ובבית הבליעה, דכתיב (שם כב, ח) "לא יאכל לטמאה בה" אין לך אלא האמור בה אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת את טרפתה מטמאתה, וכיון שלקח שחיטתה מטהרתה בקל וחומר, לכאן מה מצינו בשחיטתה שהיא מכשרתה באכילה ומטהרת את טרפתה מטמאתה, אף מליקתה שהיא מכשרתה בקדשים באכילה, תטהר את טרפתה מטמאתה. רבי יוסי אומר דיה שתלמד המנה שהרגה בנבלת בהמה שחיטתה מטהרתה מידי נבלה, אבל לא מליקתה מטהרתה מידי נבלה, דיה לבא מן הדין להיות כנדון כיון דלאיסורא מבהמה. וזה כאן, רבי מאיר סובר בין שחיטה ובין מליקה מוציאין מידי נבלה, רבי יהודה סובר בין שחיטה ובין מליקה בעוף אין מוציאין בעוף מידי נבלה, ורבי יוסי סבר מליקה לא מהני.

פרק ח א) כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות שמניחין אותם במקום סגור עד שיימותו מאליהן אז שנתערבו בשור הנסקל מפרש בגמרא דהיינו שנתערבו אחד מאלו שאסורים בהנאה בהרבה זבחים, ואין תקנה שיכל בהם מום, דלא בטלו אפילו נתערבו אחת מן האסורין בהנאה ברבוא בעשר אלף זבחים, יָמוּתוּ כלם דבעלי חיים דאיסורא ולא בטלי אפילו באלף, ואם נתערבו שור של קרבן בשור שנעבדה בו עבודה דהיינו אז בשור שהמית את האדם על פי עד אחד שאינו אסור להזדיות, או על פי הבעלים שקבא לבית דין והודו שהשור שלקח המית האדם דפסוי מסקילה, דמודה בקנס הוא, אבל אסורים להקרבה, מתכתיב (ויקרא א, ב) "ומן הבקר" להוציא שור הנוגח, וכן אם נתערבו בורבוע ובנרבע על ידי אדם ואין שם רב עד אחד שאין אז השור נסקל, ואסור למזבח דכתיב (שם) "מן הבהמה" להוציא את הרובע ואת הנרבע, ובמקצה שנתפרשו לקרבן לעבודה זרה, דכתיב (שם) "מן הצאן" להוציא המקצה, ובעבד שעשו אותו לעבודה זרה והשתחוה לו, דכתיב (שם) "מן הבקר" להוציא העבד, ובאתנן זונה במחיר כלב, דכתיב (דברים כג, יט) "לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה׳ אלהיך", ולכל אלו אסורין להקרבה ולהדיוט מתרים.

ז׳ אייר

משניות מבוארות

מן הקלעים ולזכרי כהנה, והשלמים נאכלים לשני ימים ולילה, ובכל העיר ולכל אדם, נמצא שאתה מביאן לזיות נותר ולהפסל ביוצא, אלא יִרעו עד שיסתאבו. נתערבו חתיכות בחתיכות שנתערבו בקדשים קלים מן באינו מינו, או שנתערבו שלמי תודה המאכלין ליום אחד ולילה בבאכלים לשני ימים ולילה, דהיינו שאר שלמים, יאכלו כחמור שבהן, דבזה גם חכמים מודים דמה אפשר לו לעשות. **ד)** אברי חטאת שבשדה נאכל לכהנים שנתערבו באברי עולה הנקרבן, דכתיב (שם) "ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח", דקישון לריח ניחוח לא יעלו, אבל אתה מעלה לשם עצים. וחכמים אומרים תעבר צורתן, דהיינו שמתין עד שיפסלו בלינה ויצא לבית השרפה, לבית הדשן שבעזרה, דלית ליה רואין כאלו הן עצים וקעבר על מה שכתוב (שם יא) "לא תקטירו ממנו אשה לה׳", דדרשינן מכאן כל שממנו לאשים, דהיינו שיריים של כל קרבן לא תקטיר על האש. **ה)** אברין שנתערבו שנתערבו באברי בעלי מומין שאחד מן האברים היה לו בעלי מומין שפסולין להקרבה, רבי אליעזר אומר אם קרב רואין אחד מהן, מן הראשים, שכהן אחד לא ידע שנתערבו והקריבו, יקרבו כל הראשים דתלינן שזה שהקריבו היה הפסול, וכן אם הקריבו פרעו אחד מהן יקרבו כל הכרעים, וצריך להקריב שנים שנים, כגון שני ראשין או שני כרעים, דאז ודאי אחד מהם

(ויקרא כב, כז) "שור או כשב" פרט לכלאים, ובטרפה כגון שנתערבה בהמה שהיא דרוסה מן זאב בבהמה שהיא כקובת קוץ שאין נכר ביניהם, וביוצא דופן בהמה שנולדה מן הדופן, דכתיב (שם) "כי יולד" פרט לולד אסור לשחטן שמא של

ובבלאים, ויבקרם, ויביאם דפו, ירעו עד שיסתאבו, (ויִמָּכְרוּ) ויביא בדמי הנפה שבהן מאותו המין: **ב** קדשים בקדשים מין במינו, (זה) יקרב לשם מי שהוא (וזה יקרב לשם מי שהוא). קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, ירעו עד שיסתאבו, וימכרו ויביא בדמי הנפה שבהן ממין זה, ובדמי הנפה שבהן ממין זה, ויבשל בבכור ובמעשר. נתערבו בבכור ובמעשר, ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו בבכור כבמעשר. הכל יכולין להתערב, חוץ מן החטאת ומן האשם: **ג** אשם שנתערב בשלמים, (ירעו עד שיסתאבו). רבי שמעון אומר, שניהם ישחטו בצפון, ויאכלו כחמור שבהן. אמרו לו, אין מביאין קדשים לבית הפסול. נתערבו חתיכות בחתיכות, קדשי קדשים בקדשים קלים, הנאכלים ליום אחד בנאכלים לשני ימים, יאכלו כחמור שבהן: **ד** אברי חטאת שנתערבו באברי עולה, רבי אליעזר אומר, יתן למעלן, וראוה אני את בשר החטאת מלמעלן כאלו הוא עצים. וחכמים אומרים, תעבר צורתן ויצא לבית השרפה: **ה** אברין בעלי מומין, רבי אליעזר אומר, אם קרב ראש אחד מהן, יקרבו כל הראשין. קרבו של אחד מהן, יקרבו כל הכרעים. וחכמים אומרים, אפילו קרבו כלם חוץ מאחד מהן, יצא לבית השרפה: **ו** דם שנתערב בדמים, אם יש בו מראה דם, כשר. נתערב ביין, רואין אותו כאלו הוא מים. נתערב בדם בהמה, אם בדם חיה, רואין אותו כאלו הוא מים. רבי יהודה אומר, אין דם מבדל בדם: **ז** נתערב בדם פסולין, ישפך לאמה. בדם תמצית, ישפך לאמה. רבי אליעזר מכשיר. אם לא נמלך ונתן, כשר:

של התר, אבל אם נשאר רק ראש אחד גם רבי אליעזר מודה שיצא לבית השרפה. וחכמים אומרים אפילו קרבו כלם חוץ מאחד מהן, דהיינו חוץ מזה אחד, יצא לבית השרפה, דלא תלינן אסורא במה שהקריב כבר. **ו)** דם זבחים שנתערב במים, אם יש בו במים מראה דם, כשר לזריקה, ודזקא שנפל המים לתוך הדם, אבל נפל דם לתוך המים קמא קמא בטיל, והיינו כשנפלו טיפין טיפין, אבל אם נשפכו מכלי בבת אחת לא בטלי. נתערב בין מים אדם, ראוהו אותו כאלו הוא מים, אם כשנתערבו במים בשעור זה היה בו מראה דם, כשר. נתערב בדם בהמה אם בדם חיה ראוהו אותו כאלו הוא מים, אם היה בו מראה דם, כשר, ואפילו אם מעורב ואשם נזיר שהם באין מן הבכשבים, הן צריכים להיות זכרים, והחטאת לעולם נקבה, חטאת ועולה מתערבים, שעיר נשיא שהוא זכר בשעיר עולת נדבה, וכל שעיר חטאת ושלמים שהכל קרב לשם חטאת ביום ובקנות, איל של עולת נדבה יכול להתערב עם אשם שגם הן בא איל. **ג)** אשם שנתערב בשלמים, ירעו עד שיסתאבו, אף על פי שמתן דמן של אשם ושלמים שוה, כדמפרש לקמן, ויש שאין גורסין ירעו עד שיסתאבו, רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון כאשם, וכל אחד לשם מה שהוא, דשלמים שחיטתן בכל מקום בעזרה, ויאכלו כחמור שבהן, דהיינו כאשם שנאכלים לפנים מן המקלעים לזכרי כהנה ליום ולילה ולא כשלמים שנאכלים בכל העיר לכל אדם לשני ימים ולילה, אמרו לו חכמים לרבי שמעון אין מביאין קדשים לבית הפסול, דכיון שאתה ממעט בכלכולהן שאין שם אכלן לכהנים, ואתה ממעט במקום ובזמן אכילתן דאכולהן, שהאשם נאכל ליום ולילה ולפנים